

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія суміжних видів мистецтв

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) _____
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма _____ **Музичне мистецтво** _____

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність _____ **025 Музичне мистецтво** _____

Галузь знань _____ **02 Культура і мистецтво** _____

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія суміжних видів мистецтв
Викладач (-і)	Романюк Леся Богданівна
Контактний телефон викладача	095 803 30 86
Е-mail викладача	leromanyk@ukr.net
Формат дисципліни	Денна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЕКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до практичних занять з курсу «Історія суміжних видів мистецтв».
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Історія суміжних видів мистецтв» призначена для усебічного розвитку фахових компетентностей студентів і може бути рекомендована для студентів інших спеціальностей, які цікавляться історією мистецтва. Важливим завданням курсу є вивчення мистецтва як соціально-історичного та культурного феномену людської цивілізації. Актуальність дисципліни полягає в тому, що в сучасних умовах розвитку суспільства важливо знати й розуміти функції особливого значення, яке виконувало мистецтво упродовж історії. Таким чином, вивчення дисципліни дозволить розширити знання в галузі історії та сформувати цілісні уявлення про формування, етапи розвитку європейського й світового мистецтва, його характерні риси, соціальну структуру.</p> <p>Дисципліна сприяє розвитку у студентів історичного та художньо-естетичного мислення, широкому гуманітарному підходові до предмету вивчення, розуміння художньої специфіки мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі та тісно пов'язана з іншими учбовими дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу культури («Історія української музики», «Історія світової музики», «Історія культури», «Історія України» тощо). Навчальна дисципліна «Історія суміжних видів мистецтв» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та спрямована на формування у здобувачів стійкого інтересу до історії мистецтва як складової світової та національної культури, поглиблення й розширення теоретичних знань для їх ефективного застосування на практиці.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є: формування компетентностей, пов'язаних із світоглядними передумовами і витоками мистецтва, в тому числі зі становленням живопису, скульптури, графічного, театрального та музичного мистецтва як специфічних сфер художньої діяльності, а також підготовка студентів до самостійного критичного аналізу творів світового та вітчизняного мистецтва. Курс покликаний сформувати у майбутніх фахівців засади гуманістичного світогляду, моделювати їхню поведінку в соціокультурному просторі.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення понятійно-категоріального апарату дисципліни, засвоєння нових термінів і понять, розуміння причинно-наслідкових зв'язків у мистецтві; – отримання системних знань в галузі теорії та історії мистецтва; 	

- формування уявлення про сутність, основні види та жанри мистецтва;
- вивчення основних історичних епох та стилів в мистецтві;
- оволодіння прийомами і навичками стилістичного аналізу творів мистецтва в контексті сучасних візуальних комунікацій;
- вивчення загальних принципів створення гармонійного, цілісного художнього простору;
- ознайомлення з основними критеріями мистецтвознавчого аналізу, розуміння основних проблем наукової рефлексії щодо мистецтва;
- розвиток творчого мислення, вміння формулювати висновки на основі вивченого матеріалу, застосовувати набуті знання, вміння, навички у практичній і науковій діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9 Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

Фахові компетентності:

ФК-6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК-9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК-12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК-13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Програмові результати навчання:

ПРН-4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН-12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН-15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

5. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5 (6, 7, 8)	Музичне мистецтво	ІІІ курс	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Семестр V. Змістовий модуль 1. Мистецтво як соціально-історичний та культурний феномен. Мистецтво стародавнього світу.	2	1	6

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни.			
Тема № 2. Особливості мистецтва в Стародавньому Римі.	2	1	6
Тема № 3. Становище мистецтва в добу Середньовіччя.	2	1	6
Тема № 4. Мистецтво в добу Відродження.	2	1	6
Тема № 5. Розвиток театру в Західній Європі.	2	1	6
Тема № 6. Бароко та класицизм.	2	1	6
Тема № 7. Становлення та розвиток класицизму.	2	1	6
Тема № 8. Романтизм та реалізм у мистецтві.	2	1	6
Тема № 9. Імпресіонізм. Декаданс. Експресіонізм. Мистецтво ХХ ст.	2	1	6
Тема № 10. Мистецтво на сучасному етапі.	2	1	6

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Методи контролю</p> <p>Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.</p> <p>Розподіл балів, що присвоюється студентам</p> <p>Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).</p> <ul style="list-style-type: none"> - максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів; - при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами. <p>Поточний контроль</p> <p>Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час практичних занять, якості виконання домашніх завдань, самостійної роботи та активності студента на занятті.</p> <p>Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержану результат множиться на коефіцієнт 10. За семестр студент набирає до 50 балів.</p> <p>Якщо студент жодного разу не відповідав на заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.</p>
--	---

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

- реферат (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Модульний (проміжний) контроль

Модульний контроль (МК) проводиться раз за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Оцінка модульного контролю виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу даного МК. Використовується п'ятибальна шкала оцінювання.

Контрольні заходи модульного контролю з «Сольфеджіо» проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у вигляді письмових контрольних робіт. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми модульного контролю: письмові завдання, тестування, усні колоквіуми та ін. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачем і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультація студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання (реферати), а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході модульного контролю йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль

Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату проміжної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

Розрахунок рейтингової оцінки змістового модуля (модулів) та умови отримання підсумкової оцінки екзаменаційного кредиту

Для розрахунку рейтингової оцінки пропонується використати єдину бальну систему оцінювання академічної успішності студентів з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Пояснення оцінок ECTS:

А "Відмінно" – зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.

В "Дуже добре" – зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання, завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.

С "Добре" – зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі, передбачені програмою навчання, завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінена максимальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.

Д "Задовільно" – зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.

Е "Достатньо" – зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімальної.

ФХ "Умовно незадовільно" – зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до мінімальної. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

Ф "Безумовно незадовільно" – зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.

Критерії оцінювання якості знань студентів

1. "Безумовно незадовільно". Студент володіє незначною частиною тематичного матеріалу, виявляє невелику кількість вмінь та навичок; володіє частиною спеціальної музичної термінології. Завдання виконуються частково і на низькому рівні, що свідчить про відсутність знань більшої частини матеріалу. Письмова робота — з великою кількістю помилок, які

	<p>свідчать про слабо розвинений ладовий та гармонічний слух і про незадовільне засвоєння матеріалу.</p> <p>2 – «Незадовільно» (з можливістю повторного складання) Студент знає частину теоретичного матеріалу, застосовує обмежений термінологічний та словниковий запас, виконує завдання частково, демонструючи певну обізнаність, але необхідний об'єм матеріалу не засвоєний. Письмова робота виконана повністю, але з великою кількістю помилок; разом з тим, в ній присутні логічні фрагменти.</p> <p>3 – «Задовільно» Студент володіє певними навичками та вміннями. Не завжди здатний виконати завдання, які потребують абстрактного художнього мислення; виявляє недостатнє знання спеціальної музичної термінології; словниковий запас небагатий. Виконує всі запропоновані завдання на посередньому рівні. Письмова робота виконана з помилками, але є вдалі фрагменти, які свідчать про потенційні можливості студента; разом з тим міцні знання і навички відсутні.</p> <p>4 – «Добре» Студент сприймає музично-теоретичний матеріал у повному обсязі, але має стандартне мислення, може лише репродукувати отримані знання; йому бракує власних висновків, узагальнень. Недостатньо володіє спеціальною музичною термінологією. Відповідь студента свідчить про достатнє засвоєння матеріалу, але у виконанні завдань були помилки, які студент не помічав і долав за допомогою викладача. У письмовій роботі є 2-3 змістовні помилки.</p> <p>5 – «Відмінно» Студент володіє музично-теоретичним матеріалом у межах програми, вміє використовувати набуті знання, уміння і здібності у нових практичних завданнях; демонструє знання спеціальної музичної термінології, її усвідомлення, уміння систематизувати, узагальнювати, аналізувати музичні явища; застосовувати здобуті знання в практичній діяльності. Відповідь студента — без помилок. Письмова робота виконана на високому рівні без помилок, хоча іноді й не містить нестандартного, оригінального рішення.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Оцінка «відмінно» ставиться при наступних умовах:</p> <ol style="list-style-type: none"> Відповідь з музично-теоретичного матеріалу повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату, студент виявляє широку ерудованість стосовно висвітлюваної проблематики; Аналіз творів виконаний технічно грамотно, пов'язаний з точним тлумаченням художнього образу і музичного контексту, містить необхідні узагальнення щодо даного твору і стилю автора в цілому. <p>Оцінка «добре» ставиться при наступних умовах:</p> <ol style="list-style-type: none"> відповідь з теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті.

	<p>2. в аналізі твору допущені неточності в оцінці форми або тонального плану, остаточні висновки викладені неповно.</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться при наступних умовах:</p> <p>1. Відповідь з теоретичного матеріалу неповна, заснована на окремих уривчастих відомостях, не створює повної картини з даного матеріалу. Понятійний апарат не опрацьований.</p> <p>2. В аналізі твору допущені помилки щодо оцінки форми, тонального плану, наголошується невірне тлумачення спеціальної термінології.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться при наступних умовах:</p> <p>1. Відповідь з теоретичного матеріалу заснована на окремих уривчастих відомостях. Понятійний апарат не опрацьований.</p> <p>2. Слабке володіння методом цілісного аналізу музичних творів, невірне тлумачення спеціальної термінології.</p>
Семінарські заняття	<p>У результаті проведення семінарських занять студенти повинні</p> <p>Знати: теоретичний матеріал за темою семінарського заняття і лаконічну відповідь на кожне його питання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - музичний матеріал та особливості конкретних музичних творів українських композиторів; - джерельну базу за темою семінарського заняття і цією проблемою в цілому; - теоретичний та музичний матеріал для використання в подальшій педагогічній практиці. <p>Вміти: лаконічно висвітлювати суть кожного питання семінару;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пов'язувати розповідь про музичне мистецтво з процесами, які відбувалися в інших видах мистецтва і культури загалом, що сприятиме глибшому вивченню суті проблеми; - аналізувати окремі твори, орієнтуючись на визначення сюжетно-драматургічних, мелодичних, фактурних, гармонічних, структурних та інших особливостей музичних зразків; - вивести філософські та художні узагальнення з кожного питання семінару; - послуговуватися знаннями і навиками щодо ілюстрації музичних творів; - використати набуті знання, вміння і навички на інших заняттях, у педагогічній практиці і подальшій творчій діяльності. <p>Критерії оцінювання якості знань студентів</p> <p>Оцінка «відмінно» ставиться при наступних умовах:</p> <p>3. Відповідь з музично-теоретичного матеріалу повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату, студент виявляє</p>

	<p>широку ерудованість стосовно висвітлюваної проблематики;</p> <p>4. Аналіз творів виконаний технічно грамотно, пов'язаний з точним тлумаченням художнього образу і музичного контексту, містить необхідні узагальнення щодо даного твору і стилю автора в цілому.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться при наступних умовах:</p> <p>3. відповідь з теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті.</p> <p>4. в аналізі твору допущені неточності в оцінці форми або тонального плану, остаточні висновки викладені неповно.</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться при наступних умовах:</p> <p>3. Відповідь з теоретичного матеріалу неповна, заснована на окремих уривчастих відомостях, не створює повної картини з даного матеріалу. Понятійний апарат не опрацьований.</p> <p>4. В аналізі твору допущені помилки щодо оцінки форми, тонального плану, наголошується невірне тлумачення спеціальної термінології.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться при наступних умовах:</p> <p>3. Відповідь з теоретичного матеріалу заснована на окремих уривчастих відомостях. Понятійний апарат не опрацьований.</p> <p>4. Слабке володіння методом цілісного аналізу музичних творів, невірне тлумачення спеціальної термінології.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату проміжної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>З дисципліни «Історія суміжних видів мистецтв» передбачена така форма звітності, як залік.</p> <p>Протягом семестру студент може набрати до 50 балів. На заліку – максимально 50 балів. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 25 балів.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Письмові роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Всі письмові завдання, виконання яких передбачено у вигляді задачі семінарських занять, рефератів, есе тощо, студент повинен виконувати вчасно. Семестрові письмові роботи здаються в установлений графіком термін. • Виконання практичних письмових завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. <p>Академічна доброчесність:</p>	

• Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового іспиту.

Відвідування занять

- Студент повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лабораторні) за розкладом.
- Пропущені заняття з поважної причини студент повинен в обов'язковому порядку відпрацювати, тобто самостійно вивчити тему, здати її викладачеві в призначений час (останній строк – за три дні до початку екзаменаційної сесії), за кожне пропущене заняття студент отримує по 2 додаткових завдання, що відповідають темі.
- Студент повинен дотримуватися правил відвідування занять в університеті, етики поведінки (не запізнюватися на заняття, не заважати вести заняття, вимикати у час заняття мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої або перевести їх у беззвучний режим).

Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (модуля). Тому для виконання вимог курсу (модуля) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковою для вивчення теми літературою. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

8. Рекомендована література

1. Балух В. О. Історія античної цивілізації: У 3-х т. Т.3. Практикум. Чернівці : Наші книги, 2008.
2. Білан Т., Петрів О. Культурологія : навч. посіб. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. 176 с.
3. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / пер. з англ. К. : МахаонУкраїна, 2007. 512 с.
4. Ігошкіна Н. Г. Культурологія мистецтва : навч. посіб. К.: МАУП, 2005. 208 с.
5. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення /за загал. ред. Стівена Фартінга. Харків : Видавництво «Vivat», 2021. 576 с.
6. Історія світової культури. Культурні регіони : навч. посіб. / керівн. авт. кол. Л.Т.Левчук. Київ : Либідь, 2000. 520 с.
7. Історія світової культури: навч. посіб. / керівн. авт. кол. Л. Т. Левчук. 4-евид., стереотип. Київ: Либідь, 2003. 368 с.
8. Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу. Курс лекцій : Навчальний посібник. К., 2006.
9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посібник / За ред. А. Яртися та В. Мельника. Львів : Світ, 2005.
10. Полікарпов В. С. Лекції з історії світової культури. К. : Знання, 2000.
11. Франсуаза Барб-Галль. Як розмовляти з дітьми про мистецтво [Текст] / пер.з франц. Софії Рябчук. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 192 с.
12. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв : навч. посіб. К. : Освіта України, 2015. 452 с.

Додаткова

1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / пер. з англ. К. : МахаонУкраїна, 2007. 512 с.
2. Мистецтво Арабського халіфату. дітьми про мистецтво [Текст] / пер. з франц. Софії Рябчук. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 192 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Ватиканські музеї // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.christusrex.org/www1/vaticano/0-Musei.html>

2. Київський національний музей мистецтва // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmrm.com.ua/>
3. Лувр. Париж // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://Louvre.historic.ru/>
4. Музей Метрополітен, Нью-Йорк // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gallerix.ru/album/Met>
5. Національна галерея мистецтв. Вашингтон (колекція) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gallerix.ru/album/NGA>
http://www.ereading.me/bookreader.php/1023271/Petrakova__Iskusstvo_Drevnego_Vostoka.htm